

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 413

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 31 mai 2017

SUMAR

Nr.	Pagina
DECRETE	
531. — Decret privind acordarea gradului de general de brigadă cu o stea, la trecerea în rezervă, unui colonel din Ministerul Apărării Naționale	1
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 43 din 31 ianuarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 197 din Codul de procedură civilă	2–3
Decizia nr. 134 din 9 martie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 291 alin. (1) din Codul penal cu referire la sintagma „ <i>lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public</i> ”	4–7

DECRETE

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

DECRET

privind acordarea gradului de general de brigadă cu o stea, la trecerea în rezervă, unui colonel din Ministerul Apărării Naționale

În temeiul prevederilor art. 94 lit. b) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, cu modificările ulterioare, precum și ale Legii nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare, având în vedere propunerea ministrului apărării naționale și Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 46/2017,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Domnului colonel TICĂ Ion Marian-Ion i se acordă gradul de general de brigadă cu o stea și trece în rezervă cu noul grad.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU
SORIN MIHAI GRINDEANU

București, 31 mai 2017.
Nr. 531.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 43**

din 31 ianuarie 2017

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 197
din Codul de procedură civilă**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 197 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Georgeta Cernea în Dosarul nr. 2.981/2/2014 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 373D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților, procedura de citare fiind legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale în această materie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 23 februarie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.981/2/2014, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 197 din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Georgeta Cernea într-o cauză având ca obiect soluționarea unui recurs formulat împotriva unei sentințe civile pronunțate de Curtea de Apel București prin care a fost respinsă cererea autoarei excepției de neconstituționalitate de obligare a unor autorități publice de a lua măsurile solicitate de aceasta.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că textul legal criticat este neconstituțional, deoarece obligă partea să execute obligația de plată a taxei judiciare de timbru înainte ca instanța să stabilească admisibilitatea recursului.

6. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că

egalitatea cetățenilor în fața legii, accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil nu împiedică legiuitorul să reglementeze printre condițiile de judecată a recursului obligativitatea plății anticipate a taxei judiciare de timbru. Critica formulată în sensul că taxa judiciară de timbru ar trebui plătită numai după ce s-ar stabili că recursul este admisibil în principiu nu are, în opinia instanței, suport constituțional.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

8. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

9. **Avocatul Poporului** precizează că își menține punctul de vedere anterior exprimat în sensul constituționalității textului de lege criticat, astfel cum acesta a fost reținut în Deciziile nr. 97 din 27 februarie 2014 și nr. 710 din 27 octombrie 2015, prin care instanța constituțională a statuat că dispozițiile art. 197 din Codul de procedură civilă sunt constituționale.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 197 din Codul de procedură civilă, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015, care au următorul cuprins: „*În cazul în care cererea este supusă timbrării, dovada achitării taxelor datorate se atașează cererii. Netimbrarea sau timbrarea insuficientă atrage anularea cererii de chemare în judecată, în condițiile legii.*”

13. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 21 privind accesul liber la justiție, astfel cum se interpretează potrivit art. 20 alin. (1) din Constituție, și prin prisma art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că autoarea acesteia critică dispozițiile art. 197 din Codul de procedură civilă din perspectiva plății anticipate a taxei judiciare de timbru, apreciind că aceasta ar trebui făcută la primul termen de judecată pentru a se evita situația în care justițiabilii trebuie să achite taxa judiciară de timbru pentru un proces rămas fără obiect. Referitor la această critică, Curtea reține că taxa judiciară de timbru reprezintă plata serviciilor prestate de către instanțele judecătorești și se datorează atât pentru judecata în primă instanță, cât și pentru exercitarea căilor de atac, în condițiile prevăzute de lege și se plătește anticipat, cu excepțiile prevăzute de lege (art. 1, art. 32 și art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 29 iunie 2013). Regula este cea a timbrării acțiunilor în justiție, excepțiile fiind posibile numai în măsura în care sunt stabilite de legiuitor, iar cheltuielile ocazionate de înfăptuirea actului de justiție sunt cheltuieli publice, la a căror acoperire, potrivit art. 56 alin. (1) din Constituție, cetățenii sunt obligați să contribuie prin impozite și taxe stabilite în condițiile legii.

15. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că accesul liber la justiție, consacrat de art. 21 din Constituție, nu înseamnă gratuitate. Nicio dispoziție constituțională nu interzice stabilirea taxelor de timbru în justiție, fiind justificat ca persoanele care se adresează autorităților judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor prilejuite de realizarea actului de justiție (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 752 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 100 din 6 februarie 2015, paragraful 33).

16. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că o caracteristică a principiului accesului liber la justiție este aceea că el nu este un drept absolut (Hotărârea din 28 mai 1985, pronunțată în Cauza *Ashingdane împotriva Regatului Unit*, paragraful 57). Astfel, acest drept, care cere prin însăși natura sa o reglementare din partea statului, poate fi subiectul unor limitări, atât timp cât nu

este atinsă însăși substanța sa. Totodată, prin Hotărârea din 19 iunie 2001, pronunțată în Cauza *Kreuz împotriva Poloniei*, paragraful 54, instanța europeană a reținut că instituirea unor taxe judiciare de timbru nu reprezintă o încălcare *per se* a dreptului de acces la instanțele judecătorești, fiind respinsă teza ce echivalează dreptul de acces la justiție cu gratuitatea actului de justiție. Statele membre trebuie să se asigure însă de faptul că sumele împovărătoare pentru posibilitățile financiare ale anumitor justițiabili nu reprezintă o restricție disproporționată, ce împiedică dreptul de acces la o instanță de judecată.

17. În continuare, Curtea observă că în jurisprudența sa a mai reținut că plata taxelor judiciare de timbru este o condiție legală pentru începerea proceselor civile, astfel încât obligația la plata anticipată a acestor taxe (în unele cazuri până la un termen ulterior, stabilit de instanța judecătorească) este justificată, ca și sancțiunea anulării acțiunii sau cererii, în caz de neplată a acestora (Decizia nr. 457 din 16 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 610 din 12 august 2015, paragraful 17). Considerații similare justifică sancțiunea anulării cererii de chemare în judecată prevăzută de art. 197 din Codul de procedură civilă, instituirea unei asemenea exigențe nefiind de natură să obstrucționeze, în sine, accesul liber la justiție.

18. Curtea observă, de asemenea, că, împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, reclamantul poate face cerere de reexaminare, la aceeași instanță, în termen de 3 zile de la data comunicării taxei datorate. Cererea de reexaminare este scutită de la plata taxei judiciare de timbru și se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, fără citarea părților, prin încheiere definitivă (art. 39 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013). Totodată, se reține că sumele achitate cu titlu de taxe judiciare de timbru pot fi restituite, la cererea petiționarului, în condițiile și situațiile prevăzute de art. 45 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013.

19. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Georgeta Cernea în Dosarul nr. 2.981/2/2014 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 197 din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 31 ianuarie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Andreea Costin

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 134

din 9 martie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 291 alin. (1) din Codul penal
cu referire la sintagma „*lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public*”

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Ionescu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 291 alin. (1) din Codul penal cu referire la sintagma „*lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public*”, excepție ridicată de Dragoș Bănescu, în Dosarul nr. 17.179/3/2016 al Tribunalului București — Secția I penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.353D/2016.

2. La apelul nominal lipsește autorul excepției față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, invocând, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 489 din 30 iunie 2016.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 21 iunie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 17.179/3/2016, **Tribunalul București — Secția I penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 291 alin. (1) din Codul penal cu referire la sintagma „*lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public*”**. Excepția a fost ridicată de Dragoș Bănescu în soluționarea cauzei penale în care a fost trimis în judecată sub aspectul săvârșirii infracțiunii de trafic de influență, prevăzută de art. 291 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul susține că prevederile art. 291 alin. (1) din Codul penal sunt neconstituționale sub aspectul previzibilității legii penale, în ceea ce privește sintagma „*lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public*”. Exigența previzibilității legii privește modul de receptare a conținutului actelor normative de către societate, în sensul de înțelegere a acestora, din această perspectivă fiind necesar ca norma juridică să fie clară și inteligibilă, întrucât cei cărora li se adresează trebuie nu doar să fie informați în avans asupra consecințelor actelor și faptelor lor, ci și să înțeleagă consecințele legale ale acestora. Invocă jurisprudența instanței de la Strasbourg, respectiv Hotărârea din 26 aprilie 1979, pronunțată în Cauza *Sunday Times împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, Hotărârea din 20 mai 1999, pronunțată în Cauza *Rekvenyi împotriva Ungariei*, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, și Hotărârea din 25 aprilie 2006, pronunțată în Cauza *Dammann împotriva Elveției*, prin care s-a reținut că o lege reprezintă o

normă enunțată cu suficientă precizie, astfel încât orice persoană să prevadă consecințele dintr-un act determinat, așadar, norma este previzibilă atunci când oferă o anumită garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice.

6. Susține că principiul securității juridice a normei legale se corelează cu principiul de drept european al încrederii legitime, potrivit căruia legislația trebuie să fie clară și predictibilă, unitară și coerentă, posibilitatea modificării acesteia fiind necesar să fie limitată. Este evident că statului îi este dificil să adopte legi cu o precizie absolută, însă caracterul mult prea general sau echivoc nu trebuie să afecteze previzibilitatea legii, fiind necesar ca aceasta să permită cetățeanului să prevadă, într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat (a se vedea Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, și Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel&S.A.ED.Cine Revue împotriva Belgiei*).

7. Totodată, apreciază că sintagma „*lasă să se creadă că are influență*”, cuprinsă în art. 291 alin. (1) din Codul penal, este contrară dispozițiilor constituționale ale art. 21 alin. (3) și ale art. 16 alin. (1) și nu întrunește cerințele de previzibilitate, claritate și precizie a legii penale, astfel încât aduce atingere și dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală. Susține că principiul egalității impune statului cerințe de certitudine formală, precizie, claritate, lipsă de ambiguitate a normelor legale, precum și coordonarea acestora pentru înțelegerea și interpretarea uniformă a legii.

8. Autorul excepției consideră că sintagma criticată nu respectă cerința de claritate a legii penale, fiind incriminată fapta unei persoane care lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, însă legiuitorul nu a reglementat criteriile după care ar trebui analizată atitudinea subiectului activ al infracțiunii de trafic de influență. Are în vedere faptul că înțelegerea unui mesaj verbal sau nonverbal poate fi interpretată de participanții la dialog în funcție de nivelul de educație și instruire al fiecăruia, în funcție de modul de exteriorizare al subiectului activ al infracțiunii. În aceste condiții, lipsa de claritate a textului de lege criticat lasă loc arbitrariului în aprecierea comportamentului subiectului activ al infracțiunii, care nu poate fi responsabil pentru ceea ce susțin partenerii de discuție că ar fi înțeles, raportat la ceea ce acesta ar fi vrut să transmită prin comportamentul său verbal sau nonverbal.

9. Totodată, autorul excepției susține că sintagma criticată nu respectă principiul previzibilității legii penale, întrucât niciun destinatar al legii nu poate aprecia, raportat la modul de redactare a textului, în ce manieră ar trebui să se comporte sau să verbalizeze, astfel încât să nu poată fi acuzat de o astfel de faptă. Arată că în art. 12 din Convenția penală privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, a fost definit traficul de influență ca fiind fapta săvârșită cu intenție, „*de a propune, de a oferi sau de a da, direct ori indirect, orice folos necuvenit, cu titlu de remunerație, oricui afirmă sau confirmă că este capabil să exercite o influență în luarea unei decizii de către oricare dintre persoanele vizate de art. 2, art. 4—6 și de art. 9—11, indiferent dacă folosul necuvenit este pentru sine sau pentru altcineva, precum și fapta de a solicita, de a primi sau de a accepta oferta ori promisiunea, cu titlu de remunerație, pentru o astfel de influență, indiferent dacă influența este sau nu este exercitată ori*

dacă influența presupusă produce sau nu produce rezultatul dorit". Susține că definiția infracțiunii de trafic de influență, anterior menționată, este redactată în mod clar și nu lasă loc arbitrariului în aprecierea conduitei subiectului activ al infracțiunii, care trebuie să afirme sau să confirme că este capabil să exercite influența, deci să realizeze acte explicite în sensul arătat. De asemenea arată că, potrivit art. 18 — „*Traficul de influență*”, din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003: „*Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru atribuirea caracterului de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție: a) faptei de a promite, de a oferi ori de a da unui agent public sau oricărei alte persoane, direct ori indirect, un folos necuvenit, cu scopul ca respectivul agent sau respectiva persoană să abuzeze de influența sa reală ori presupusă, în vederea obținerii de la o autoritate administrativă sau de la o autoritate publică a statului parte a unui folos necuvenit pentru instigatorul inițial al actului sau pentru oricare altă persoană; b) faptei unui agent public sau a unei alte persoane de a solicita ori de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit pentru sine sau pentru o altă persoană, cu scopul de a abuza de influența sa reală ori presupusă, în vederea obținerii unui folos necuvenit de la o autoritate administrativă sau de la o autoritate publică a statului parte.*” Având în vedere prevederile precitate, autorul excepției susține că, din perspectiva Organizației Națiunilor Unite, subiectul activ al infracțiunii trebuie să abuzeze de influența sa reală sau presupusă, aspecte care pot fi previzibile destinatarilor legii, influența presupusă fiind una aparentă, deci mai clară și mai lesne de interpretat, aparența influenței fiind mai ușor de previzionat de către destinatarii legii, dar și mai lesne de apreciat în practică.

10. Concluzionând, autorul excepției susține că menținerea în art. 291 alin. (1) din Codul penal a sintagmei „*lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public*” determină o interpretare subiectivă a organului de cercetare penală ori a magistratului în ceea ce privește îndeplinirea elementului material al laturii obiective a infracțiunii de trafic de influență. Se creează premisa că orice persoană — despre care se crede că poate avea influență asupra unui funcționar sau despre care alte persoane afirmă că acesta lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public — este pasibilă a fi trasă la răspundere, încalcându-se, în acest mod, prezumția de nevinovăție, consacrată constituțional în art. 23 alin. (11) din Legea fundamentală.

11. **Tribunalul București — Secția I penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 291 alin. (1) din Codul penal, cu referire specială la sintagma „*lasă să se creadă că ar avea influență asupra unui funcționar public*” este neîntemeiată. Art. 291 din Codul penal se referă la persoana care „*are influență sau lasă să se creadă că ar avea influență asupra unui funcționar public*”, ceea ce înseamnă că influența sa poate fi reală sau presupusă, totodată, conjuncția „*și*” legând această influență de promisiunea pe care respectiva persoană o face, de a determina funcționarul public „*să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri*”. Apreciază că textul de lege criticat este clar și previzibil și subliniază că influența, reală sau presupusă, este subordonată scopului urmărit de persoana care săvârșește o astfel de infracțiune, acela de a obține bani sau foloase pe care le pretinde, primește sau acceptă.

12. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

13. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens arată că dreptul la un proces echitabil presupune, printre altele, că instanța de judecată soluționează cauza dedusă judecării cu garantarea respectării drepturilor subiecților procesuali și asigurarea administrării

probelor pentru lămurirea completă a împrejurărilor cauzei în scopul aflării adevărului, cu respectarea deplină a legii. Reține că aparența lăsată de persoana pusă sub acuzare legată de o anumită credibilitate privind influența sa asupra unui funcționar public urmează a fi verificată în coroborare cu toate probele administrate în cauză, fără a avea o valoare dinainte stabilită, iar inculpatul se poate prevala de toate garanțiile procesuale care condiționează un proces echitabil.

14. **Avocatul Poporului** precizează că își menține punctul de vedere reținut în Decizia Curții Constituționale nr. 489 din 30 iunie 2016, în sensul că dispozițiile art. 291 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale.

15. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

16. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

17. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 291 alin. (1) din Codul penal cu referire la sintagma „*lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public*”. Textul de lege criticat are denumirea marginală „*Traficul de influență*” și următorul conținut: „*Pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.*”

18. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) potrivit cărora în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie, art. 16 alin. (1) privind egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice fără privilegiu și fără discriminări, art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil și art. 23 alin. (11) referitor la prezumția de nevinovăție. De asemenea sunt invocate Convenția penală privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, și Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că a analizat critici identice celor formulate în prezenta cauză cu referire la dispozițiile art. 291 alin. (1) din Codul penal, sintagma „*lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public*”, pronunțând Decizia nr. 489 din 30 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 661 din 29 august 2016, prin care a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate. În considerentele deciziei precitate, paragrafele 53—70, Curtea a constatat că există suficiente repere doctrinare și jurisprudențiale pentru a se putea susține că norma penală criticată este clară și previzibilă, reținând, totodată, că, potrivit rolului său constituțional de unică autoritate legiuitoare a țării, prevăzut la art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală, Parlamentul s-a plasat în interiorul marjei sale de apreciere în incriminarea faptei de trafic de influență, cu respectarea obligației ca normele adoptate să fie precise, clare și previzibile.

20. Pentru a fundamenta această concluzie, Curtea a observat că, în mod constant, doctrina a reținut că prin expresia „are influență” se înțelege că acea persoană se bucură în mod real de încrederea funcționarului sau a altui salariat ori că bunele relații personale cu acesta corespund realității, așadar acea persoană este în asemenea relații cu funcționarul încât să îl poată determina la o anumită conduită, atitudine, acțiune. Prin expresia „lasă să se creadă că are influență” asupra unui funcționar sau a altui salariat, literatura de specialitate înțelege că o persoană se laudă că are trecere pe lângă un funcționar sau alt salariat (afirmând, de pildă, că datorită încrederii de care se bucură sau datorită rudeniei sau relațiilor personale pe care le are cu acel funcționar sau salariat poate determina o anumită atitudine a acestuia ori poate obține o anumită rezolvare) ori se prevaleară, pretinde, afirmă, contrar realității, că este în relații bune cu funcționarul ori alt salariat, se bucură de aprecierea și încrederea acestuia de asemenea natură încât poate rezolva problema de care este interesat cumpărătorul de influență. Se consideră că cerința este îndeplinită și atunci când o persoană, fără a se lauda că are trecere asupra unui funcționar, nu dezmente afirmațiile altora cu privire la existența acesteia. De asemenea, Curtea a observat că, potrivit practicii judiciare, nu are relevanță dacă făptuitorul a precizat ori nu numele funcționarului public asupra căruia are influență, suficient fiind să îl fi determinat numai prin calitatea acestuia. Curtea a observat, totodată, că, potrivit unei jurisprudențe constante, pentru reținerea infracțiunii de trafic de influență nu este necesar ca inculpatul să indice în mod nominal funcționarul public pe lângă care pretinde că ar avea trecere, dacă din conținutul celor afirmate de el se desprinde competența acestui funcționar de a dispune în legătură cu actul referitor la care se trafică influența, deoarece ceea ce este important este ca influența presupusă a inculpatului să fi constituit pentru persoana interesată motivul tranzacției. Cu alte cuvinte, pentru întregirea laturii obiective a infracțiunii de trafic de influență este necesar să fie îndeplinite cumulativ mai multe condiții, printre care și aceea ca influența pe care o are sau lasă să se creadă că o are făptuitorul, să privească un funcționar sau alt salariat care are atribuții în îndeplinirea actului pentru care făptuitorul a primit sau a pretins bani ori alte foloase. Nu are relevanță dacă făptuitorul, atribuind un nume celui funcționar sau salariat, numele atribuit este real sau fictiv. Prin urmare, esențial este ca influența făptuitorului să fi constituit pentru persoana interesată motivul determinant al tranzacției.

21. Curtea a reținut că, în ipoteza în care făptuitorul lasă să se creadă că are influență, deși nu are, este vorba și de inducerea în eroare, de o înșelăciune pe care traficul de influență o absoarbe în conținutul său. Curtea a observat că, potrivit practicii judiciare, prevalarea de o influență inexistentă în realitate asupra unui funcționar sau pretinderea sau primirea de bani urmată de neexercitarea ulterioară a influenței pentru îndeplinirea actului, deși constituie o prezentare ca adevărată a unei fapte mincinoase, realizează elementul material al infracțiunii de trafic de influență, aceasta având un alt obiect juridic (relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a raporturilor de serviciu) față de infracțiunea de înșelăciune (relațiile sociale referitoare la patrimoniu), infracțiunea de trafic de influență existând independent de producerea unei pagube materiale, așa cum este cazul infracțiunii de înșelăciune. Pe cale jurisprudențială s-a reținut însă că, dacă actul a fost îndeplinit fără să se fi făcut nicio intervenție și totuși se pretind bani sau alte foloase, fapta constituie înșelăciune. S-a mai statuat că nu există trafic de influență dacă inculpatul nu s-a prevalat de vreun influență pe lângă vreun funcționar, ci a luat suma de bani pentru serviciile pe care el personal putea să le facă celor care au dat banii, existând, în acest caz, infracțiunea de luare de mită.

22. Curtea a constatat că, în condițiile în care cele două noțiuni utilizate în cuprinsul art. 291 din Codul penal — „persoană care are influență”/„persoană care lasă să se creadă că are influență” — se regăseau și în norma penală anterioară (respectiv art. 257 din Codul penal din 1969), dat fiind conținutul

normativ identic al acestora, dezvoltările teoretice și jurisprudența în materia infracțiunii de trafic de influență, cu referire la noțiunile precitate, își păstrează valabilitatea și sub noul Cod penal.

23. Curtea a observat, totodată, că, potrivit Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, în cadrul soluțiilor legislative adoptate trebuie să se realizeze o configurare explicită a conceptelor și noțiunilor folosite în noua reglementare, care au un alt înțeles decât cel comun, pentru a se asigura astfel înțelegerea lor corectă și a se evita interpretările greșite (art. 25), iar „dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat” sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește prin actul normativ ce le instituie, în cadrul dispozițiilor generale sau într-o anexă destinată lexicului respectiv și devine obligatorie pentru actele normative din aceeași materie [art. 37 alin. (2)].

24. Curtea a reținut, de asemenea, că stilul actelor normative trebuie să se caracterizeze prin claritate, precizie, prin concizie — fără ca legea să fie însă sumară și lacunară — prin aplicarea unor principii stabile, predictibile și accesibile, să fie inteligibil pentru categorii largi și diverse de destinatari, având în vedere caracterul general și obligatoriu al normei juridice. Curtea a observat că, în general, stilul juridic, datorită însăși rațiunii sale de a fi, întrebunțează aceeași terminologie, cuprinzând cuvinte tehnice care corespund exact noțiunilor juridice. Așa încât Curtea a constatat că utilizarea constantă și uniformă a acelorași termeni în redactarea actelor normative este o garanție pentru realizarea coerenței legislației naționale, în aceste condiții nemaifiind necesară determinarea conceptuală și definirea acestor termeni, așadar interpretarea oficială, autentică, contextuală a noțiunilor cu conținut normativ identic reglementării anterioare.

25. Curtea a reținut că dreptul, ca operă a legiuitorului, nu poate fi exhaustiv, iar dacă este lacunar, neclar, sistemul de drept recunoaște judecătorului competența de a tranșa ceea ce a scăpat atenției legiuitorului, printr-o interpretare judiciară, cauzală a normei. Sensul legii nu este dat pentru totdeauna în momentul creării ei, ci trebuie să se admită că adaptarea conținutului legii se face pe cale de interpretare — ca etapă a aplicării normei juridice la cazul concret —, în materie penală, cu respectarea principiului potrivit căruia legea penală este de strictă interpretare. Curtea a constatat astfel că interpretarea autentică, legală poate constitui o premisă a bunei aplicări a normei juridice, prin faptul că dă o explicație corectă înțelesului, scopului și finalității acesteia, însă legiuitorul nu poate și nu trebuie să prevadă totul. În concret, orice normă juridică, ce urmează a fi aplicată pentru rezolvarea unui caz concret, urmează a fi interpretată de instanțele judecătorești (interpretare judiciară, cauzală) pentru a emite un act de aplicare legal.

26. Totodată, Curtea a observat că, potrivit jurisprudenței instanței de la Strasbourg, art. 7 paragraful 1 din Convenție, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevede și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie. Rezultă, astfel, că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiar are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora. Totodată, având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin

vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Din nou, deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre. Prin urmare, Curtea de la Strasbourg a statuat că art. 7 paragraful 1 din Convenție nu poate fi interpretat ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale pe calea interpretării judiciare de la un caz la altul, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și să fie în mod rezonabil previzibil (Hotărârea din 22 noiembrie 1995, pronunțată în Cauza *S.W. împotriva Regatului Unit*, paragraful 36, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragrafele 36 și 37, Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza *Del Rio Prada împotriva Spaniei*, paragrafele 92 și 93).

27. Așa încât, având în vedere cele reținute în precedent, faptul că în noul Cod penal legiuitorul utilizează noțiuni identice în incriminarea faptei de trafic de influență — „*persoană care are influență*”, respectiv „*persoană care lasă să se creadă că are influență*” — care, în acest mod au devenit expresii consacrate, ținând cont de jurisprudența și doctrina dezvoltate până la data intrării în vigoare a noului Cod penal și luând în considerare faptul că, în mod firesc, jurisprudența care vine în continuarea celei existente va avea drept reper cele statuate anterior, Curtea a constatat că dispozițiile de lege criticate nu au o formulare ambiguă, neclară și imprevizibilă pentru un cetățean care nu dispune de o pregătire juridică temeinică, astfel că nu încalcă cerințele de claritate, accesibilitate și previzibilitate a legii impuse de art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 1 alin. (5) din Constituție și nu conduc la o aplicare extensivă, prin analogie, a legii penale.

28. De altfel, Curtea a reținut un argument în plus care susține concluzia anterioară, respectiv faptul că, în actuala reglementare a infracțiunii de trafic de influență, legiuitorul a adăugat o nouă condiție de tipicitate (nouă cerință esențială), necesară pentru realizarea laturii obiective a infracțiunii, respectiv aceea ca făptuitorul să promită cumpărătorului de influență că îl va determina pe funcționarul public sau pe o altă persoană dintre cele menționate de lege să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în

îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri. Curtea a constatat că formularea normei penale criticate — „*pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta...*” — este redactată clar, pentru întregirea laturii obiective a infracțiunii de trafic de influență, deci pentru existența infracțiunii, fiind necesară îndeplinirea cerinței existenței influenței reale sau imagine (conjunția „sau”, cu funcție disjunctivă, având înțelesul curent din limba română — ori/fie, în concret legând noțiuni care se exclud ca alternative), împreună cu/alături de cerința ca făptuitorul să promită că îl va determina pe funcționarul public sau pe o altă persoană dintre cele menționate de lege să adopte conduita dorită de cumpărătorul de influență (conjunția copulativă „și” având funcția de a lega două cerințe esențiale, de a indica o completare, un adaos, o precizare nouă în incriminarea faptei de trafic de influență). Or, Curtea a constatat că realizarea acestei din urmă condiții (de a promite influența asupra funcționarului) presupune asumarea din partea făptuitorului a obligației, a angajamentului de a-l determina pe funcționar să adopte conduita ce formează obiectul traficării de influență.

29. Pentru considerentele dezvoltate în precedent Curtea nu a reținut susținerile autorilor excepției referitoare la încălcarea, prin norma penală criticată, a egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. Totodată, Curtea a constatat că prevederile constituționale și convenționale referitoare la dreptul la un proces echitabil, dreptul la apărare și prezumția de nevinovăție nu sunt aplicabile în cauză, toate acestea fiind, în esență, drepturi procedurale, în vreme ce obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispoziții de drept penal substanțial.

30. Cât privește invocarea Convenției penale privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, ratificată de România prin Legea nr. 27/2002 pentru ratificarea Convenției penale privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, precum și a Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, ratificată de România prin Legea nr. 365/2004 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, Curtea a reținut că acestea constituie cadrul general în materie, legiuitorul național având competența de a reglementa conduita legal și moral dezirabilă politicii penale și politicii publice anticorupție din propriul stat.

31. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a modifica jurisprudența Curții, atât soluția, cât și considerentele deciziei precitate sunt aplicabile și în prezenta cauză.

32. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Dragoș Băescu în Dosarul nr. 17.179/3/2016 al Tribunalului București — Secția I penală și constată că dispozițiile art. 291 alin. (1) din Codul penal cu referire la sintagma „*lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public*” sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția I penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 9 martie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Mihaela Ionescu

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2017 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2017 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

